

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости, віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових писем М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламці неопечатані візьмі від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і признати донесеня по 3) с. від стрічки.

Гроза парламентарного безробіття для рільних інтересів.

(X) При инцій нагоді вказували ми вже нераз на те, що безробітє державної ради наносить необчислимі шкоди інтересам наших рільників, а сучасні політичні відносини в Австрії і Угорщині стають дійсно грізними для них. Аграрники в Німеччині назирають на своє правительство, щоби виповило торговий договір і тим способом може Німеччина заскочити австро-угорську монархію несприготованою, позаяк доси ще не ухвалено тут нової автономної тарифи цлової. Наслідком того назирає і німецьке правительство, щоби наша монархія, в котрій тепер як-раз і по той і по сей бік Литави запанував новий розлад, розпочала торгові переговори з Німеччиною. Тимчасовий договір з Італією і порозумінє з Мексиком перевели вже австрійсько-угорські правительства без обидвох парламентів, а тим способом §. 14 здобув собі в Австрії право герожанства навіть в цлових і торгових справах, а се значить, що самовлада починає вдомашнювати ся і на економічній області. Тим способом австрійська і угорська обструкція іде на руку обоим правительствам, замість їх владу обмежувати, а їм певно не є се так немилоробити все на свою руку, не питаючи о се парламентів. Для Австрії знов виходить із сего та шкода, що она підлягає всемогучому впливови Угорщини, а також з огляду на заграничну політику робить уступки в некористь своїх рільних інтересів. Сегодня в руках представників міністерства заграничних справ, торгівлі і рільництва при договорних пересправах з заграницею спочиває доля рільної продукції, котрої інтереси повинна би заступати більшість посольської палати. Тимчасом і австрійська рада державна і угорський сойм занепали в безробіттю і не дбають про подвигненє рільництва.

Вирадї по закону міністри є одвічальні за свої чинности, одначе вже стілько разів переведено доказ, що та одвічальність в дійсности остає на папері, а втім случаю правительство може не без підстави винувати за всі шкоди саму раду державну, в якій настає повний розлад. Правительство, потягане до одвічальности, може на се покликувати ся, що оно приневолене для охорони держави перед розпадом хватати ся з конечности §. 14-го і тим способом в дійсности привертнути самовладу в державі.

Се повинно всім розкрити очі і довести до свідомости, що так дальше не може йти і не повинно, бо як небудь важні є справи національні і політичні, то всеж таки не можна їм зовсім приносити в жертву економічних справ, котрі є підвалиною добробиту і естования населеня, наколи оно не має дійти до цовного занепаду.

Тепер як раз наспіла крайна пора віднови торгових договорів, а тимчасом державна рада промарнувала багато доро-

гого часу і не покінчила навіть в комісії роботи з цловою тарифою, коли противник стоїть вже готовий до бою. Договір з Німеччиною має для Австрії незвичайну вагу. Від него є зависима активність торгового білянсу, усвіанє нашого рільного і лісового господарства, тих підвалин економічного добробиту, щоби вивіз рільних і лісових плодів був і надалше удержаний. В останнім тріліттю 1900—1902 дійшов вивіз до Німеччини до вртости 2908 6 мільйона корон, а вартість привозу з Німеччини 2092 9 мільйонів корон, отже активний білянс в тім часі 815 7 мільйонів корон з чого на рік випадає пересічно 271 9 мільйонів корон. Порівнай-мож тепер з тими цифрами в тім часі загальний вивіз з Австро-Угорщини 5930 8 мільйонів корон і привіз 5453 7 мільйонів корон, активний білянс 477 1 мільйонів корон, з чого пересічно на рік припадає 159 мільйонів корон, то переконаємо ся, яке важне значінє має для Австро-Угорщини торговий договір з Німеччиною. А так само колиб ми подрібно порівнали позиції цлової нової німецької тарифи з дотеперішною обовязуючою, іменно що до рільних і лісових плодів, то дійшли-б ми до переконанє, що в інтересі наших

продукції треба копечно хоч вчасти переломити ті перепони, які їй ставить Німеччина. Майже на всі рільничі плоди в новій цлової тарифі поставлено значні підвисшєнє, а наколи не поведе ся в пересправах договорних довести хоч до сякого такого обниженя тих цлових позицій, тоді наша рільна і лісова продукція потерпить великі шкоди. Наколи отже доля наших рільників не має упасти жертвою заграничної перемоги, то крайна настала пора довести до ладу угоду з Угорщиною, або розлуку з нею і змагати всіми силами до кориснійшого договору з Німеччиною. Се є також в інтересі угорських рільників, наколи не хотять пропасти. А було-б се великою шкодою для рільних інтересів, наколиб торгові договори треба було перевести на основі §. 14-го, бо се вишло би в некористь рільного населеня, до якого в Австрії зачисляє ся 16 мільйонів. Промислови не грозить така небезпечність з сего боку, позаяк правительство все має більше розуміня для сеї галузи продукції, але інтереси рільників може лише більшість послів державної ради належно піддержати і за-для того успішна і дійсна робота в державній радї є наглою і найважнійшою в тій хвилі потребою рільного населеня.

З канадійської Руси.

Подає о. Плятонїд Філяс Ч.С.В.В.

II.

Я вчєра ховав на цминтари о 12 миль від мене на послудни жінку емігранта Гошка, що прибув тут перед кількома місяцями з Лановець. Жінка померла єму в шпитали в Едмонтї. Гошко хотів єї похоронити близько своєї фарми і тому купив трямну, вложив в неї покійницю (лікарі тіло забальзамували) і пустив ся з нею на Біверлейк 130 миль англ. дороги. Ніч першу і

другу переночував щасливо на прериях. Під третю ніч небо затягло ся хмарами, зачав малий сніг падати, зірвав ся і вітер — почувати на прерії годї. Гошко минав вже «рудих Німців» (колонія Німців російських; они всі майже руді і тому колонію ту прозвали наши люди «руді Німці»). На п'ять миль від них вже починались хати наших Русів, і до них думав Гошко дібрати ся. Але сніг зачав падати більший, дорога ставала чимраз тяжша. З трудом уїхав Гошко ще пів милі і подибає хату послідного з рудих Німців. Хотів заночувати у него, а що не мав надїї, аби Німець прийняв єго на подвірє з трямною, лишив проте віз на прерії, відійняв конї, привязав їх до дерева, скинув їм єїна, а сам пішов до хати Німця, просячи о пічлїг для себе. Німець не відповів нічого, але зачав щось по англійски говорити з жінкою, чого Гошко не розумів. Думаючи, що Німець вже згодив ся переночувати єго, скинув Гошко кожух свій на лавку, а сам вийшов ще з хати, поглянути на свої конї. Та ледве поступив він на двір, коли видить, Німець загасив свѣтло в хатї, отворив вікно і викинув кожух Гошка на болото, а ривночасно хтось засунув двері у сїний. З тяжкою душею підняв горем прибитий Гошко свій забалачений кожух, виряє на ново конї, позбрав з болота єїно і пустив ся дальше в дорогу. Мивув фарму недюдского Німця, в тім нараз конї і передні колеса воза ввали в якесь болото, котрого годї було доглянути. Як Гошко набидив ся в тім болотї — сего годї описати. Не лиш трямну і все, що було на возї, треба єму було зносити і перетягати на другий бік болота, не лиш колесо одно за другим треба було викопувати з калужі, але і цілий віз відтак на кусаї розбирати і кавалками на другий бік калужі переносити, та на ново складати. Аж надходячий другий день поміг єму гірку роботу докінчити. Що сам з житєм не загинув в тім болотї, се хіба може завдячити своєму надзвичайному здоровлю!

Так то у нас бідують люди.

Нема у нас чоловіка, котрий би не зазнав потрясаючих пригод, а нераз смерти рівнаючих ся мук в болотах канадійських. З набором в дорогу не пускає ся ніхто самотою, хіба в товаристві кількох других фір. А хто небудь їде, той завжди везе з собою сокиру, мотику, ривкаль, шнур і ланцухи — бо може бути певним, що як не ту тє там прийде ся ратувати, який місток класти, який рив засипувати, яке болото спускати і т. п.

Місяць тому швагер тогож Гошка Павко Засїйбїда з Лановець віз 20 чверток (бушлї) мук з Едмонту. В часї дороги б' разів мусїв він мішок за мішком на плечах переносити через рїжні калабанї з одного боку на другий, бродячи при тім по пояс в водї.

Та буває і так, що бродити треба і по шню і тягнути за собою шнуром конї і віз. А кілько возів поломали наши емігранти в тих болотах, кілько коний покалічили, подобивали в них?! А кілько здоровля свого потратили! А поратувати ся нема ким, бо хата від хати далеко — самота, пустиня!

III.

Рідке розміщенє фармарів і в самїй праці по фармах потягає за собою тяжкі недогоди.

Нїхто не може найти тут робітника до помочи для себе чи при пільній роботї, чи при ставленю хати, будинків, копаню студнї. Сам фармар з жінкою та дїтьми своїми, як їх має,

мусить всю роботу зробити. З сеї причини багато людей тратить силу і здоров'я з подвигання, перепрацьованя. А гірка доля такого фармаря, що подвигав ся, або з иншої причини починає хорувати в Канаді. Лікаря тут нема, шпиталь аж в Едмонті. Навіть тих баб, що то в старім краю бодай уміють запарити яке з'їле, та пивки поставити, тум нема. Пявок крім того і так тут не можна найти. Хорому чоловікови приходить ся справді перед часом загинати. Звідси много маємо тут хирляків, що в очах других видіють, а помочи їм годі. Кленуть они своє житя, кленуть і Канаду.

IV.

Рідке розміщенє хат і самота, особливо жінкам дають ся в знаки. Звичайно в перших літах фармарованя, кожній газда, зліпивши яку-таку буду, лише в пій жінку і діти, а сам йде сотки миль в сьвіт на заробок. Тижнями цілими не бачить жінка живої душі. Лиш буйні трави та осикові ліси в округи. З ніким заговорити, хиба з дитиною. Шож такій жінці ділаги? Плаче цілими днями. З плачу, самоти і боязни зачинає хорувати на біль голови та на батє серця. Бо щоби то лиш сама самота давила єї! Але в самоті щодбує є в стані набавити страху і переляку самотну жінку. Весною і осеню йдуть пожари прерий. Довгим покосом, не рідко на мило, жене фала огню. Наближає ся до хати. Яка тривога здіймає, особливо в ночи, таку самотну фармарку! Як не відібє вогню, спалить ся хатина, а може й діти єї, всі лахи єї і прийдеє єї з дітьми почувати на преряї, наслухувати витя каютів, канадійских вовків.

Мине час пожарів, надходять тучі і бурі. А громовиці тут страшно дикі. Нема тут вправді тих торнадів, що в Союзних Державах нищать цілі міста, але громи та лискавки приходять часто і то з цілою дикою грозою. І самі вітри канадійські навогниють чоловіка якимсь страхом. Я в житю моім не чув єще таких вітрів, яких тут раз в раз має ся подостатком.

Жахає природа — жахають медведі. Ніколи они ще не пошкодили на житю, але трафить ся, що забіжить такий гість на водвіре перед хату. Якийже перестрах мусить обняти таку самотну жінку з дітьми? А вистарчать, щоби чутка, навіть фалшива, про нового гостя рознесла ся по фармах — а вже всі жінки, всі діти носять за пазухою і день і ніч — перестрах. З коначности вчать ся жінки стріляти з ручниці, щоби в неприсутности чоловіка мати яку таку оборону в хаті. Стрільбу купує кожній фармар на самім вступі до Канади. Звідси то й сьніває канадійська пісня:

Ой прийшов я до Канади,
Не мав грошей много —
Купив стрільбу і зигарок,
Тай більше нічого.
Жінка з дітьми в хаті плаче
Що їсти не має,
Вийшла мука й бараболі,
Тай смерть заглядає.

Не плач жінко, утри сльози
Із лица твоего,
Як поверну із Стейшні*,
Буде грошей много.
Куплю тобі капелюшок
І нові пончохи,
Убереш ся як та пані,
Відживш по трохи.

Але пій той чоловік поверне із Стейшні, нїм тих грошей, капелюшок і нові пончохи принесе, кілько то біди в хаті.

(Дальше буде).

Япаньско-росийска війна.

Владивостоцка ескадра.

Нині надійшло категоричне запереченє вчєрашньої вістки про морєку битву, до якої япаньска фльота мала примусити владивостоцку ескадру в заливі Посіста. Запереченє надійшло не тільки зі сторони росийскої телеграфічної агенції, але виходить і з рапорту япаньского адмірала Канімури, який подає бюро Райтера з Токіо. Отже виходить, що жадної стрічі обох флот не було, як і се, що владивостоцка фльота ще перед звєсним бомбардованєм Владивостока виплинула на повне море. Деж она обертає ся і які має наміри? Росийські дневники подали, що она має перехопити закуплені Япанцями у чілійского правительства нові кораблі. Але сеї намір видає ся неімовірним вже хотьби длятого, що єго наперед так отверто голосать. Дальшим завданєм владивостоцкої фльоти могло-б бути перешкодженє перевозу війск до східних берегів Кореї. Бути може також, що росийска ескадра виїхала конвоювати американські кораблі, які мають привезти великі транспортні ріжних консерв. Вкінці можливо також, що оплинувши Япанію, хоче злучити ся з надпливаючими з Європи росийскими военними кораблями. Поки-що гублять ся слїди сего маневру в ріжних здогах. На всякий спосіб має він чималу вагу для воєнної ситуації, бо владивостоцка ескадра складає ся з найбільших і найкращих росийских кораблів.

Нові вісти.

Росийска канонїрка „Манджур“, про якої затопленє Япанцями доношено з ріжних сторін, стоїть — як доносить Daily Chronicle — супокійно на якорі в шангайській пристани. На розказ росийского консуля розоружено єї і амуніцію зложено в ціловім магазині. В сеї спосіб остає „Манджур“ неутраляним аж до кінця війни. — З Токіо знов доносять сензацийні, але ледви чи правдиві вісти про послїдній напад на Порт-Артур. Один росийский торпедовець, хотьчи цофнути ся до пристані, мав наїхати на власну міну і вилетіти у воздух. З тринайцяти

*) Стация залізнична, де найбільше люди йдуть на заробок.

росийских военних кораблів — каже дальше се донесенє — вісім находить ся в пристани неспосібних до борби. Япанські гранати знищили до половини (!) форти Порт-Артура. Тільки 3 батерії є ще спосібні до ужитку. Коло направи росийских кораблів працює 400 Китайців і 400 Росиян. Росийска оружна сила в Порт-Артурі має всего вносити 2.000 вояків. — Важнійшою видавалась би вістка берлянского Local-Anzeiger-га, немов то в північній Кореї, на 80 кілометрів від Пінянгу прийшло до першої більшої битви на суші, причім Росияни мусіли цофнути ся зі стратами. Однак сам Local-Anzeiger додає, що ся вістка вимагає потвердженя. Ту саму верзію приносить бюро Райтера з Токіо в далеко лагіднійшій формі, іменно, що в згаданій околиці наступила стріча росийского і япаньского кінного відділу, причім Росияни цофнули ся, однак страт не було по жадній стороні.

Державна рада.

По отвореню засіданя президент констатує комплет, — аж тоді входять Чехи лавою, а Німці витанють їх іронічними окликами. Підчас кілько-годинного дословного відчитуваня внесень та інтерпеляцій, чєскі послы ставлять обструкційні внесеня на

тайні і поіменні голосованя.

Внесенє пос. Форманка на поіменне голосованє викликає протести і лайку серед німецких послів. Пос. Гердог кричить: злодії кишениві, стулїть шапки! Президент прикликає єго до порядку. Пос. Карбус поставив подібне внесенє, а по єго відкиненю пос. Плой, референт комісії нагани предложив внесеня, ухвалені комісею що-до

нагани пос. Ірови.

Справоздавець виводить, що хотьби вискази пос. Іра були великим порушенєм парламентарної приличности, то в виду єго запереченя, немов ще не ужив сих слів до Чехів, а висказав тільки в досадній формі візване до д-ра Кербера, щоби прийняв ся за репресалїя против обструкції — комісія не бачить причини до особистої нагани послы.

Пос. гр. Штернберг в довшій бесїді представляє, що сеї, хто обиджає чєсть других та ще до того цілого народа, не має хиба власної чєсти і є лайдаком. Відликуючись на історію чєского народа, дивує ся, що чєскі Німці можуть вести таку політику скандалів і штубацких вибриків (великий крик на лївци; кличуть: безличність, ароганцкїй граф, безличний шляхтич, яничар!) Бєсїдник особисто осуджує обструкцію, але мусить підлягати голосови загальної чєскої опинії і провідників чєского народа, як правдивий чєский вояк їти за своїм генералом. Кінчить апєлом до всіх Славян, щоби рамено до рамени злучили ся в правдивій любови Авєстрії.

Др. Андрій Чайковський.

ПОЄДИНОК.

Оповіданє полковника.

Присьвята Богданови Ленкому.

(Конець).

III.

Мені в війську було добре. Я найшов у моїх товаришів офіцирів тільки щирого братерства, як досє ніколи... Та моє житє не мало ціли і воно мені дуже тяжіло. Тому то, коли лагодилась окупація Боснії, я прохав перенести мене до черновецького полку. Ми мали тяжку пробу при здобутю Сераєва. Я там зараз віданачив ся, не жалував свого житя, бо воно не мало для мене ніякої вартости. Мене нагороджено зєлізною Кораною третьої класи, а за нею слїдували другі відзначеня, але куля мене минала. Охолонувши з воєнної горячки, я нагадав колишнє і мені таки захотїлось жити иншим житєм. Коли наш полк вернув до Відня, я не кажучи нікому, пішов на авдвенцію до цїсара і просив, щоби мені вільно було одружити ся без приписаної кавції, якої я не міг мати. Мої ордеря говорили за мною і я дістав дозвіл. Знаєте, добродію, що я трохи не вдурів з радости. Тоді я вже

був старшим поручником і мав трохи заощаженного гроша. Я взяв відпустку і поїхав до Галичини. Знаєте, до кого я їхав... Та хоч я їхав курieraми, мені ся подорож видала ся вчєсною...

Ну і що? Гадаєте, що усе скінчилось ся, як в романі: Нума віддала ся за Помпїлія. Коби то! Я довідав ся, що Ганя вийшла заміж. За кого, я не допитував ся. Мої такі гарні пляни на будучє розвіялись, як туман...

І я взяв ся до науки цілою силою. Перейшов штабову школу, був в генеральнім штабі...

Коли я був вже майором, мені випало їхати на цїсарські маневри до Галичини. Я тішив ся, що опять по довгих літах побачу рідний край, почую рідну мову, а притім я мав прочутє, що мене тут стрїне щось прикрого. До тепер я виминав Галичину, як огню. Я служив завєдно поза Галичиною, а тепер лише случайно на кілька днів мені випало в Галичині гостювати... В одній місцевости мені дали квартиру в окремім домаку. Коли мене сюди привели, я побачив на подвірю Ганю. Вона поралась коло куриї і качок... Отже вона тут газдинею, подумав я. Вона мене не пізнала і я рад був з того. Чого їй мутити щастя, коли вона справді щаслива, а коли нещаслива, то на що їй побільшати горе.

Моя комната була сумежною зі спальнею моїх господарів, себто її і її чоловіка.

Я був дуже змучений, тому роздяг ся і ляг спати ще за видна, тай заснув як камінь...

Я прокинув ся від легенького скрипу дверей. Вийшов зі свїчкою якийсь сухий, на ніжках як стебелняки, чоловічок. Він приглянув ся мені, чи сплю, а відтак став оглядати мою блюзу і почіплені ордеря... Я цікавий був, що ся людина робить ме і чого він сюди приїз. Я став дуже хронїти. Він приглядав ся цікаво моїм ордерам, брав один по однім в руку, усміхав ся до них, а заєдно спозирав на мене, чи сплю, підводячи різко голову, цілком я малва, коли возьме в руку цікаву для неї річ. Відтак вийшов, не зачинивши за собою дверей. Я гадав, що він певно ще раз прийде до мене. А може то який злодій? Але мошонку з грїшми я вже з навички ховав під подушку.

Ся подїя відогнала від мене сон.

Відтак слухаю в сумежній комнаті таку розмову шепотом:

— То якийсь великий пан, бо з генерального штабу, а там хто будь не попаде...

Не було відповіді.

— Можна би з нього дєщо заробити...

Мовчанка анову.

— Та не вдавай дурної, каже той сам го-

Всенімець пос. Гофер виступає против скликання комісії нагана і каже: Ми будемо мусіли зажадати, щоб Чехів при помочи наших судів пікельгавба навчила розуму; тоді они будуть мусіли учити ся по німецьки. Кінчить внесеном, щоб над справозданем комісії перейти до дневного порядку.

По замкненю дискусії промовляв ще пос. Странски, стверджуючи, що вправді обиди п. Іра чуло кілька послів, але коли він сему перечить, то Чехи можуть спокійно голосувати за внесенем комісії. Се не перший раз лучає ся у Іра такий низький маневр і впрочім се є методом всіх всенімців. (Жаві протести).

Пос. Іро: Се безличність, що сей жид говорить!

Пос. Странски: Вже знов кидаєте обидні слова!

Пос. Іро: Зажадайте скликання комісії нагана.

Пос. Странски: Я зажадав би, колиб був певний, що не випрете ся своїх слів.

Пос. Іро: Безличний жид!

Пос. Странски: Нині говориш се тут, а завтра перед комісією випреш ся всього.

Пос. Іро: Перед цілою палатою повторюю, що ти найбезличнійший з жидів!

Пос. Странски: З тобою нема що розправляти ся, ти вже дав навіть раз фалшиве слово чести.

Серед бурі в цілій палаті Чехи і Німці лають ся взаімно. Странски кінчить свою промову заявою, що Чехи будуть голосувати за внесенем комісії.

Дальша обструкція.

По фактичних спростованях пос. Пражак жадає поіменного голосованя над внесенем пос. Гофера, але сей цофає в виду того своє внесенє. Пос. Кльофач жадає поіменного голосованя над внесенем комісії; внесенє комісії приймає палата 139 голосами против 1.

Пос. Пражак домагає ся відповіді на свою інтерпеляцію з 1902. р.; пос. Сеналь жалує ся, що виглядає, немов би державну раду скликано на те, щоби обиджати Чехів. Пос. Пражак жадає скликання комісії нагана против пос. Герцога, який назвав Чехів кишеними злодіями і т. п. та против пос. Штайна, що кричав, немов то Чехи заслугоють на побитя. Президент застерігає ся против закиду сторонничости і обіцяє, що скличе комісією. Пос. Брайтер жадає від комісії нетикальності свого виданя судова. На сім замкнено наради; слідує засіданє нині.

На Угорщині прийшло вчера до компромісу в опозицію. Іменно єї речник спитав в палаті гр. Тісу, чи в разі ухваленя контингенту рекрута, він цофне своє внесенє на обострене регуляміну. Коли гр. Тіса прирік се, перервано засіданє і в наслідок компромісових переговорів, гр. Тіса відтак цофнув своє внесенє.

лос, піди до нього, такі пани се люблять, тут можна попасти ся на цілий рік.

— Чого ти від мене вимагаєш? — каже наляканий жіночий голос — я сего не зроблю за ніщо в світі.

— Дурна! ти мусиш, далі не буде з чого жити...

— І пати та в карти грати...

— Мовчи! слухай, коли не ідеш зараз, то тебе випарю, як ще ніколи...

— Хоч і вбий, а я того не зроблю... — каже крізь плач...

— Побачимо, ти, собаче мясо...

Почув ся удар, якби по лицю, один, другий, відтак метушня, начеб одно другого випихало до дверей, де я лежав.

Я задеревів. Мені хотіло ся піти там і розторопити ту жабу, та яке я мав до сього право?

Я знав, що він її змусить, та я не хотів стрітись з нею вдруге, не хотів бачити її сорому. Я встав мерщій, зачинив двері від моєї комнати і закрутив ключ.

В сумежній комнаті затихло...

Другої днини дуже рано я перевів ся на нову квартиру...

Бережани, 4. лютого. 1904.

В виду такого корисного розв'язаня ситуації через рішуче виступленє угорського прем'єра говорено вчера в кульорах державної ради багато про пробу зломаня обструкції. Та чи в виду відмінних відносин в австрійськім парламенті така проба удалась би, — се потрохи сумніве, але на всякий спосіб і нема иншого виходу, як зважити ся на неї.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирівнанє залеглогий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Прокопія; рим. кат. Григорія Вел. — В неділю: руско-кат. Василя; рим.-кат. Розанн.

— **Білет** на вечерницю в честь роковин смерті Т. Шевченка у Львові можна набувати в „Рускій Бесіді“ що дня від 7. до 8. год вечером, а в день вечерниць в касі Львівської Фільгармонії від 5. до 7½ год.

— **Відчит** в Стрию відбудуть ся заходом філії „Просвіти“ в отих днях: 12 с. м. проф. д-ра Студинського на тему: „Мазепа в історії і в літературі“; 19. с. м. д-ра Франка: „Огляд української літератури від найдавніших часів“; 26. с. м. проф. д-ра Колесси: „Погляд на історію рускої мови“.

— **Пожарний „Сокол“** в Підберезцях, львівського повіта, засновано на статуті львівського „Сокола“. Статут затвердило вже ц. к. намісництво.

— **Із Станиславова** пишуть нам: Проходивий концерт, устроєний на дохід рускої Захоронки в Станиславові випав під кожним зглядом знаменито. Чистого доходу було 233 К. Заходом пань і панів комітетових зібрано много фантів і уряджено багатий буфет. Головну заслугу так світлої удачі треба признати передовсім пп. Срецькому і Шмериковській, котрі з подиву гідною енергією зайняли ся уложенем та виконанем багатой а цікавой програми, за що їм, як всім другим, що в який небудь спосіб причинили ся до удачі вечерка. Виділ складає сею дорогою як найсердечнійшу подяку. При тім щире Спасибіє складає Виділ купцям за фанти, а то пп.: Стахевичеві, Дуткевичеві, Піскорові, Сідлічці, Василькові, Каковескому, Шимоловичеві, Балтерові, Сохареві, Файлєві, Волішові, Бібрінгові, Гальпернові і Адлерові. — *Виділ.*

— **Красва рада шкільна** вилучила громаду Янівку в тернопільськім окрузі із шкільного заряду в Загробелі і zorganizувала в Янівці 1-кл. школу; — дальше zorganizувала 1-кл. школи: в Бемігові дол., ліського округу, в Заваді і в Дидьовій, турчанського округу; — перемінила: 4-кл. міш. школу в Янові на городецькім передмісттю на 4-кл. мужеску і 4-кл. жіночу; 3-кл. школу на передмісттю „Задвірнім“ в Дрогобичи на 4-кл.; 3-кл. школу в Устю єпископськім, борщівського округу, на 4-кл.; 2-кл. школу в Провіжній, гусятинського округу, на 4-кл.; 2-кл. школу в Свиржи, перемишлянського округу, на 4-кл. і 1-кл. школи на 2-кл.: в Заваді ужівській, березівського округу, в Курянах, бережанського округу, в Острівці, коломийського і в Літні, дрогобичного округу; — установила II посаду руско-кат. катедрита в Тисьменці; — порішила будову муж. школи з 9-ма викладавими саями в Рускій Раві при підмозі краєвого шкільного фонду; — призвала безпроцентові позички на будову шкіл: в Курдванівці, бучацького округу, 3000 К і в Новосіцці, бобрецького округу, 1800 К.

— **Іспит з ручних робіт** перед комісією в учительській семінарії в Самборі відбуде ся дня 9. мая. Поданя належить вносити до дня 15. цвітня.

— **Студентські демонстрації у Відні.** Онодішні демонстрації студентів в Празі, де лише завдяки скорому прибуттю війська не прийшло до бійки между Чехами а Німцями, відбили ся голосним відгомном у Відні. Німецькі студенти віденського університету зібрани ся в університетській авлі в числі яких 2.000 і зробили овацію ректорові за те, що він вів заяву симпатії німецьким студентам в Празі. Офієла відбув ся „бумель“ через Рінг-Штрассе і Грабен. По повороті на університет студенти застали всі брами замкнені і тому по відєвіваню „Wacht am Rhein“ розійшли ся спокійно домів. Тимчасом в університетській авлі відбували ся бурливі збори славянських студентів, на яких запропестовано проти сторонничости ректорату і ухвалено резолюцію з жада нем для себе таких прав на університеті, які мають німецькі студенти, поки всі славянські народи не будуть мати своїх університетів. Сї резолюції мають вручити ректорові і провідникам славянських клубів в державній раді. З обави перед биятками в мурах університету ректор університету оголосив вчера, що замикає університет аж до дальшого зарядженя. Вика-

ди не відбувають ся, а заповіджені промоції відложено.

— **Зеліничі крадіжки перед судом.** В Кракові розпочав ся дня 3. с. м. процес в справі звісних крадежий, які сповнювано від довшого часу на галицьких зеліничих на шкоду подорожних. На лаві обжалованих перед трибуналом присяжних судів засідає II старших зеліничих кондукторів, а іменно: Станислав Сквишовський, Юл. Шиманський, Іос. Пилявський, Фелікс Мочульський, Кар. Фіяля, Ян Ляхвіт, Іос. Среднявський або Сренявський, Болесл. Красуский, Кар. Галатек, Іос. Муха і Іос. Дрождж. Крім них обжаловані ще: Анастасій Гольм, годинникар; Франціска Настоборска, модистка; Амелія Дрождж і Катерина Дрождж. Ціла та шайка, що перебувала головво в Кракові, оперувала дуже зручно довгий час на Північній зеліничі, отвірала підчас їзди витрихами та підробленими ключами кюфри подорожних і забирала з них дорогі предмети. На слід крадежий попала віденська поліція в маю мпн. року з приводу арештованя Франціски Настоборської, яка у одного із віденських ювілерів хотіла продати цілу збірку золотих предметів та жемчугів. Настоборска, запитана о походженє тих дорожочінностей, почала путати ся в своїх поясненях, а вкінці заявила, що дорожочінности одержала від шурина кондуктора Станислава Сквишовського. Арештованє Сквишовського і переведенє слідство погазали ся багатими в наслідки, доказом чого теперішня розправа против 15 осіб, потягнених прокураторією до одвічальности за цілий ряд крадежий на зеліничих. Слідство виказало, що згадані кондуктори, маючи словянтя службу в поїздах, заосмотрювали ся цілим запасом витрихів, знарядами до пробованя дорогих каменів, кілцями і молотками. Таких операцій в часі їзди допускали ся: кондуктор ведучий поїз, в порозуміню з кондуктором пакунків. Крали головво в кюфрах, які переходили через кілька зеліничих шляхів, щоби тим успішнійше затерти сліди. Через довгий час обжаловані допускали ся крадежи на шкоду промисльвця Фішера (дорожочінности, вартости 4000 К), кредитового земольного товариства (льоси), кв. Стан. Яблоновського (бриланти, вартости 40.000 К, котрі украв кондуктор Пилявський). Та не все лучала ся обжалованим нагода украсти таку річ, як брильянтовий нашійник гр. Борковської і они вдоволяли ся, як удалосє їм спрятати дамске білє, гобеліни і т. п. Крім того обікрали они гр. Анну Дідушицьку, гр. Ольгу Мусви Пушкиновою, жінку прибічного адютанта царя Николи II, дальше малярку Егер, російського сенатора Петрова і кількадесят инних осіб. Лише деякі обжаловані признали ся до крадежи. Інші обжаловані викручують ся, як зміють.

— **Продаж „чорта“.** Коло міста Липкова в гроденській губернії живе знахор, який на людській дурноті робить знамениті інтереси. Позавидував єму Бриш тай попросив о наученє того ремесла за 50 рублів. Знахор згодив ся і пообіцяв віддати єму одного із своїх 3 чортів враз із дипломом. Одержавши гроші, перебрав знахор свого сина за чорта і післяв над ріку. Вечером пішов „майстер“ із своїм учеником в те місце і свиснув на „чорта“... Сей скочив та фіру урадуваного мужика і оба поїхали до дому. Але о півночі таки той дивин заявив „чорт“, що він мусить іти до цекла і — пішов. Ученик уважав се річию природною і став обурювати ся аж тоді, як до него не приходили ніякі пациєнти, а знахор не схотів вернути грошей за науку. Скінчило ся тим, що „ученик“ із люти підвалив учительву хату, якому не помогли й ще три чорти, а справою заняв ся слідчий судия.

— **Новий спосіб лічєня рака.** Париский хірург др. Довє мав на остатнім засіданю французької Академії реферат про лічєнє рака при помочи сукровиці. Референт приганаув найперше, що новотвори рака мають спеціальні мікроби *micrococcus neoformans*, відкриті вже при помочи мікроскопів. Коли сї мікроби защепити звірятам, то творять ся там такі самі новотвори як у чоловіка. Дальше др. Довє заявив, що токсина, мікроба *micrococcus neoformans* викликає на рака таку саму реакцію, що туберкуліна на чахотку. Др. Довє по многих дослідах на звірятах одержав рід токенини, яка по заціпленю приводить стан запалєня і хоронить перед раком. Один з недужих на рака в жолудку по першім заціпленю токенини дізнав страшного болю і дроців в цілім тілі, але по 36 годинах біль устав, а пізнійші заціпленя токенини переминали вже без болів. Др. Довє почав свої проби на людях перед 3 літами; найперше на особах безнадійно хорих на рака. Від 1. січня 1901 до 31. грудня 1903 робив досліди на 126 хорих; в 58 случаях вислід був відемний, тому, що хвороба була в повнім розвиткови, або тому, що не продовжувано лічєня тим способом. Тепер 47 недужих остає в лічєню; 18 з них є вже на найліпшій дорозі до здоровля, 21 вже зовсім здорових, а прочі неевні. Др. Довє заявлював, що при помочи сєї сукровиці можна буде зовсім вигубити хворобу рака.

— **Дрібні вісти.** Директор почт і телеграфів п. Сеферович виїхав в урядових справах до Відня. — На львівськім університеті відбула ся нині

промоція першої лікарки, др. Ади Кальмус, родом з Дрогобича. — В Вільшанці коло Краєного згоріло оводі 8 господарств.

— Кождий Русин і Русинка повинен бути членом Руского Товариства педаг. Вписове 1 К, вкладка членська річно 1 К.

Телеграмм

з дня 11. марта.

Прага. Вчера прийшло до другої демонстрації чеських і німецьких студентів. На поліцію і військо кидано камінем і цеглами. Спокій настав аж по 10. год. в ночи. Виклади на чеськім університеті замкнено. Нині мають замкнути також німецький університет.

Царгород. Султан в писемі до держав доносить, що європейських офіцирів уважає лише за інструкторів жандармерії, і зовсім не дасть їм права команди над відділами.

Берлин. Вчера відбули ся похорони гр. Вальдерзеа в місцевости Ватерневердерф.

Льондон. Daily Mail доносить, що Росія мобілізує в Туркестані новий корпус армії, який мав би стояти в поготові проти інвазії Англії до середньої Азії.

Льондон. З Порт-Артура доносять, що ген. Макаров приїхав там дня 7. с. м.

Суез. Російський воєнний корабель «Дмитрий Донський» приплив вчера до Суезкого каналу.

Петербург. Ген. Алексєєв доносить, що дня 9. с. м. 14 японських кораблів напало на Порт-Артур і острілювали форти.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

— В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ видано в місяці січні і лютім с. р. 14.003 важних поліс на суму 16.123.248 К обезпеченої вартости з премією 138.856 К 27 сот; попереднього року за той сам час було 11.616 важних поліс на суму 13.819.990 К, з премією 114.872 К 45 сот, стже сего року о 2.386 поліс і 23.993 К 82 сот. премії більше.

Шкід в січні і лютім було 109 случаїв, з котрих 106 вже виплачено, а виплату 3 відшкодовань (в сумі 1.152 К) на разі з причин правних здержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації виносить загально 54.332 К 96 сот., з чо-го по потрученю часті реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 26.509 К 67 с.

Львів, 9. марта 1904.

Дирекция.

Християньський Календар МІСІОНАРЯ

на 1904 рік

коштує лише 50 сот., а з поштовою пересилкою 60 сот. Зміст багатий, ілюстрації гарні. При закупні більше примірників вельми значний оуст. Висилає лише за готівку: *Видавництво Чина св. Василя В. в Жовкі.*

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері виносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.)

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталеній касі папирний сховок до виключного ужатку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переконувати може свої майно або важкі документи.

Під тим оглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідніший зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

В книгарни Товариства ім. Шевченка і в книгарни Ставропільській можна дістати отєї праці видані проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність гімназій. Ціна 1 К.

Партийна політика і морал. Ц. 50 с.

Родинне житє (під розвагу руским «соколкам і паннам»). Ц. 50 с.

Соціалїзм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшим»). Ц. 50 с.

Три перші праці владжені на основі творів професора берлінського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

ТОВАРИСТВО взаїмного КРЕДИТУ

„Дністер“

стоваришенє зареєстрованє в обмеженої порукою у Львові, ринок ч. 10, дім „Просвіти“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в „Дністрі“ від огню Членський уділ 50 К можна вложити в ратах; вписове 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **ПОЗИЧКИ** на 6 1/2% за предложенєм відповідної гіпотєки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і іншим купні землі нехай купуючі звертають ся за позичками до „ДНІСТРА“.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділів а часть зиску призначує ся на добродійні цілі; дотепер уділено на церкви, бурен, школи і т. п. 16 385 К

Стан 31. грудн. 1903:

Вклади	1,444,589 К.
Уділи	109,835 К
Фонди резервові	21,318 К
Позички	1,330,822 К
Цінні папери, льок. в банках і на рах біжучий	280,681 К

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд	до Львова	Поїзд	зі Львова
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годині		відходить о годині	
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:22	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
6:20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Калуша	6:30	до Підволочиск (Київ), Бродів дв. головний
6:50	з Сокала, Рава рускої	6:43	дв. Підзамче
7:35	з Самбора, Хирова	6:45	до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича
7:55	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:25	до Кракова, Відня, Праги, Берлина
7:55	на дв. головний	2:50	8:35
7:45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:05	до Лавочного, Хирова, Калуша
8:55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	9:25	до Самбора, Хирова
9:57	з Стрия	9:40	до Белзця, Сокала, Любачева
10:25	з Рашова, Любачева	10:35	до Чернівців, Потутор, Деялтина
11:15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. головний
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	10:57	дв. Підзамче
2:15	з Підволочиск, Комішчинів на дв. Підз.	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава
2:30	на дв. голов.	3:25	до Рашова, Любачева
4:35	з Стрия, Хирова, Борислава	3:40	до Самбора, Хирова
5:06	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.	3:50	до Яворова
5:0	на дв. голов.		
5:20	з Яворова		
1:40	з Чернівців, Іцкан		
5:40	з Кракова, Відня, Праги, Берлина		
5:55	з Белзця, Сокала, Любачева		
НІЧ			
8:20	з Яворова	12:45	6:05 до Станиславова, Жидачева
9:20	з Чернівців, Букарешту	6:15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
8:40	9:50 з Кракова, Відня, Берлина, Ясла, Римадова	6:51	до Яворова
2:31	10:00 з Самбора, Сян на	6:40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
10:00	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.	8:05	до Сокала, Рава рускої
10:0	на дв. голов.	9:09	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
10:40	з Лавочного (Пешту), Хирова, К. лупа	9:20	дв. Підзамче
3:9	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	2:51	10:42 до Іцкан, Чорткова
3:30	на дворець головний	10:55	до Кр. коза, Відня, Варшави, Праги
		11:00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11:24	дв. Підзамче
		11:05	до Стрия
		11:11	до Жовки (звиче що веділа)
		4:10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора

ЗНАТІГ: Пора нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 минут рано.

Час середно-європейскій ріхить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12. год 46 ми. часу львівского — Бюро інформаційне ц. в. асистиць державних (ул. Краєдичих ч. 5.) уділяє поспешєнь в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклади їди.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

— Від 1. до 15. марта 1904. —

Нова величава програма!

Морська битва на Жовтім морі.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділю і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєнє. Білєти вчасвіше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9, у Львові.

Зарваницю

поему Василя Щурата можна замовляти лише в Ставропільській книгарни у Львові,

ул. Руска ч. 3. Ціна з поштовою оплатою 25 сот.